

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
імені адмірала Макарова

ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

(повна назва підрозділу)

КАФЕДРА ПРИКЛАДНОЇ ЛІНГВІСТИКИ

(повна назва кафедри)

Код РПНД О74410

ЗАТВЕРДЖЕНО

Проректор з науково-педагогічної

роботи

 Сергій СЛОБОДЯН

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Program of the Discipline

Латинська мова

Latin Language

рівень вищої освіти: **перший (бакалаврський)**

тип дисципліни: **обов'язкова**

мова(и) викладання: **українська, латинська**

Миколайів – 2025

Робоча програма навчальної дисципліни «Латинська мова / *Latin Language*» є одним зі складників комплексної підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти освітньої програми Прикладна лінгвістика галузі знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки за спеціальністю В 11 Філологія спеціалізація В 11.10 Прикладна лінгвістика.

«07» травня 2025 р. 15 с.

Розробник: Шаманова Н.Є., старший викладач кафедри прикладної лінгвістики

Проект робочої програми навчальної дисципліни «Латинська мова» узгоджено з гарантом освітньої програми
Гарант освітньої програми Олена ГОГОРЕНКО

Проект робочої програми навчальної дисципліни «Латинська мова» розглянуто на засіданні кафедри прикладної лінгвістики
Протокол № 6 від «9» червня 2025 р.
Завідувач кафедри Ніна ФІЛІППОВА

Проект робочої програми навчальної дисципліни «Латинська мова» розглянуто Науково-методичною комісією філологічного факультету
Протокол № 6 від «11» червня 2025 р.
Голова Лілія РУСКУЛІС

Проект робочої програми навчальної дисципліни «Латинська мова» погоджено з навчальним відділом
Начальник відділу Андрій ЛАБАРТКАВА

Робоча програма навчальної дисципліни «Латинська мова» затверджено Навчально-методичною радою НУК
Протокол № 6 від «25» червня 2025 р.
Голова НМР НУК Сергій СЛОБОДЯН

© НУК, 2025

© Шаманова Н.Є., 2025

ЗМІСТ

<i>Вступ</i>	4
<i>1. Опис навчальної дисципліни</i>	5
<i>2. Мета вивчення навчальної дисципліни</i>	6
<i>3. Передумови для вивчення дисципліни</i>	6
<i>4. Очікувані результати навчання</i>	6
<i>5. Програма навчальної дисципліни</i>	7
<i>6. Методи навчання, засоби діагностики результатів навчання та методи їх демонстрування</i>	9
<i>7. Форми поточного та підсумкового контролю</i>	10
<i>8. Критерії оцінювання результатів навчання</i>	10
<i>9. Інструменти, обладнання, програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна</i>	13
<i>10. Рекомендовані джерела інформації</i>	13
<i>11. Додатки</i>	14

Анотація

Навчальна дисципліна «Латинська мова» відноситься до циклу професійної підготовки освітньо-професійної програми «Прикладна лінгвістика» і забезпечує базову частину вимог Стандарту вищої освіти України за спеціальністю В 11 Філологія, спеціалізації В 11.10 Прикладна лінгвістика, галузі знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Викладається на I курсі (I семестр), та завершується заліком.

Цей курс знайомить студентів з основами латинської граматики, лексики та синтаксису з метою набуття навичок читання, перекладу та розумінню адаптованих текстів мовою оригіналу. Вивчення цієї дисципліни сприяє розвитку вмінь розпізнавати та аналізувати фонетичну, лексичну та граматичну будову сучасної англійської та інших мов через зіставлення їх з латинською мовою. Знання латини розширює лексичний запас студентів завдяки етимологічному аналізу дериватів, які мають латинське походження в англійській та українській мовах.

Курс латинської мови також розширює культурне, історичне та міфологічне розуміння матеріалу з яким працюють студенти. Мета курсу латинської мови полягає в розвитку лінгвістичної компетенції студентів.

Ключові слова: граматика, лексика, деривати, лінгвістична компетенція.

Abstract

The discipline «Latin Language» belongs to the cycle of professional training of the educational and professional programme 'Applied Linguistics' and provides the basic part of the requirements of the Standard of Higher Education of Ukraine in the specialty B 11 Philology, specialisation B 11.10 Applied Linguistics, field of knowledge B Culture, Arts and Humanities" for the first (bachelor's) level of higher education. The course is taught in the first year (first semester) and ends with a test.

Translated with DeepL.com (free version). The course introduces students to the basis of Latin grammar, vocabulary and syntax with a view to enabling them to read, translate, and comprehend modified texts in the original language. This course develops students' ability to identify and analyze phonetical, grammatical and lexical components of modern languages through the way of comparison them with Latin. It enables them to broaden their vocabulary by studying derivatives from Latin in English and Ukrainian languages as well as expands their cultural, historical and mythological understanding of the texts they study.

This course focuses on the development of the students' linguistic competence.

Key words: grammar, vocabulary, derivatives, linguistic competence.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність (освітня програма), освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів - 3	Галузь знань <i>В Культура, мистецтво та гуманітарні науки</i> спеціальність <i>В 11 Філологія</i> спеціалізація <i>В 11.10 Прикладна лінгвістика.</i> Освітня програма «Прикладна лінгвістика» Освітній рівень: <i>перший (бакалаврський)</i>	<i>Обов'язкова</i>	
Модулів – 1		Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		1-й	1-й
Електронний адрес РПНД на сайті Університету		Семестр	
Індивідуальне науково-дослідне завдання <i>не передбачено</i>		1-й	1-й
Загальна кількість годин: 90		Кількість аудиторних годин	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 4		30 год.	8 год.
		Години на самостійну роботу студента	
	60 год.	82 год.	
	Вид контролю: <i>залік</i>		
	Форма контролю: <i>усна / письмова / тестування</i>		

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Латинська мова» є формування у студентів відповідно до освітньо-професійної програми таких фахових компетентностей:

ІК 01. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

ЗК 04. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 09. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 14. Уміння дотримуватися етики офіційного спілкування.

ФК 03. Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії мов, що вивчаються.

ФК 06. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати мови, що вивчаються, в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Дисципліна «Латинська мова» базується на отриманих в рамках вивчення в середній школі знаннях таких дисциплін, як: «Англійська мова» та «Історія стародавнього світу».

Ця дисципліна має перспективний зв'язок із вивченням мовознавчих та лінгвістичних дисциплін, які входять до навчального плану спеціальності «Філологія» за спеціалізацією «Прикладна лінгвістика», наприклад, «Вступ до мовознавства», «Англійська мова», «Лексикологія англійської мови», «Історія зарубіжної літератури».

4. Очікувані результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів таких результатів навчання:

ПРН 08. Знати й розуміти систему української та іноземної (англійської) мов, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію іноземної (англійської) мови і вміння застосовувати ці знання у професійній діяльності.

ПРН 14. Використовувати мови, що вивчаються), в усній і письмовій формі, в різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.

ПРН 16. Знати і розуміти основні поняття, теорії і концепції обраної філологічної спеціалізації, уміння застосовувати їх у професійній діяльності.

5. Програма навчальної дисципліни Змістовий модуль 1.

Тема 1. Фонетика.

Коротка історія латинської мови. Виникнення романських мов. Латинська мова в історії європейської культури. Вплив латинської мови на формування національних літературних мов Європи і створення інтернаціональної наукової лексики. Латинський алфавіт і його виникнення. Умовність сучасного читання латинських букв. Дифтонги. Диграфи. Приголосні. Вимова деяких буквосполучень. Довгота та короткість голосної та складу за вимовою і за положенням у слові. Правило постановки наголосу.

Література [1] стор. 7–12; [2] стор. 6–11; [4] стор. 9–14.

Тема 2. Морфологія. Іменник.

Флективний характер латинської мови. Співвідношення граматичної будови латинської і слов'янських мов.

Іменник. Граматичні категорії іменників: рід, число, відмінок. Визначення роду за закінченням. Розподіл на 5 відмін. Визначення відміни й основи іменника. Форма запису іменників у словнику.

Перша відміна. Основа і рід іменників I відміни. Відмінювання іменників. Прийменник.

Друга відміна іменників. Основа і рід іменників II відміни. Відмінювання іменників чоловічого роду. Особливості відмінювання іменників середнього роду. Особливості кличної форми.

Третя відміна. Три типи іменників III відміни: приголосний, голосний і мішаний. Особливості відмінювання іменників трьох типів III відміни.

Четверта відміна. Основа і рід іменників IV відміни. Винятки з правил про рід. Особливості відмінювання деяких іменників.

П'ята відміна іменників. Основа і рід іменників V відміни.

Загальний огляд системи відмінювання. Парадигми відмінкових закінчень. Латинські відмінки як єдина система індоєвропейського мовного стану.

Література [1] стор. 13–36; [2] стор. 12–28; [4] стор. 14–25, 35–40; [5] стор. 7–21, 26–96.

Тема 3. Морфологія. Прикметник.

Розподіл прикметників за трьома типами відмін іменників.

Прикметники I та II відмін. Прикметники III відміни трьох, двох та одного закінчення. Особливості відмінювання деяких прикметників III відміни. Узгодження прикметників з іменниками.

Ступені порівняння прикметників. Способи утворення ступенів порівняння: суфіксальні й описові. Вищий ступінь порівняння. Найвищий ступінь порівняння. Суплетивні ступені порівняння прикметників, аналогії в українській мові. Відмінювання прикметників у вищому та найвищому ступені.

Прислівники. Самостійні прислівники. Прислівники, похідні від прикметників.

Прислівники, утворені від інших частин мови. Ступені порівняння прислівників.
Література [1] стор. 23–24, 58–60; [2] стор. 29–41; [4] стор. 35–40, 59–65, 107–111.

Тема 4. Морфологія. Займенники.

Особові займенники. Суплетивність відмінкових форм як явище, властиве й слов'янським мовам. Зворотний займенник. Постпозитивний післяйменник cum у сполученні з особовими та зворотним займенником. Присвійні займенники. Вказівні займенники та їх вживання в ролі особових займенників. Займенники питальні, відносні, неозначені, заперечні. Займенникові прикметники та їх відмінювання.

Література [1] стор. 26–29; [2] стор. 41–50; [4] стор. 41–48; [5] стор. 43–48.

Тема 5. Морфологія. Дієслово.

Спільні індоєвропейські категорії дієслова: особа, число, час, спосіб, стан. Значення латинського дієслова відносно часу й виду. Особові й неособові форми дієслова. Розподіл дієслів на чотири дієвідміни в залежності від закінчень основи.

Основні форми дієслова. Три основи латинського дієслова: основа інфекта, перфекта й супіна. Три способи дієслова: imperativus, indicativus, conjunctivus. Наказова форма дієслова. Часи системи інфекта дійсного способу: praesens, imperfectum, futurum I. Особові закінчення активного й пасивного стану. Часи системи перфекта дійсного способу: perfectum, plusquamperfectum, futurum II. Способи утворення перфектної основи, особові закінчення дійсного стану перфектних часів. Аналітичні форми пасивного стану часів системи перфекта.

Література [1] стор. 13–15, 18–20, 29–37; [2] стор. 55–69; [4] стор. 30–35, 48–53, 72–78; [5] стор. 81–96.

Тема 6. Морфологія. Числівники.

Кількісні, порядкові. Утворення. Відмінювання. Римський календар.

Література [1] стор. 133–138; [2] стор. 51–55, 192–194; [4] стор. 88–94; [5] стор. 126–136.

Тема 7. Морфологія. Відмінювання іменників – герундій. Віддієслівний прикметник – герундів.

Література [1] стор. 138–147; [2] стор. 152–155; [4] стор. 103–106; [5] стор. 170–176.

Змістовий модуль 2.

Тема 8. Лексика. Лексичне багатство латинської мови. Латинська лексика як основа інтернаціональної термінології.

Латинська фразеологія (прислів'я, сталі вирази, латинські запозичення в українській мові, латинські запозичення в англійській мові, крилаті вислови) - невичерпне джерело для поповнення фразеологічних фондів нових мов.

Література [1] стор. 227–234, 237–279; [2] стор. 259–262; [4] стор. 115–119.

Тема 9. Основи синтаксису. Синтаксис простого речення. Просте речення. Способи вираження підмета. Відсутність особового займенника при дієслові. Порядок слів у простому поширеному реченні. Синтаксис відмінків.

Література [1] стор. 18–21; [2] стор. 133–147; [4] стор. 32–33.

Тема 10. Умовний спосіб. Утворення та вживання у незалежному реченні. Значення кон'юнктива: conjunctivus optativus, hortativus, imperativus, prohibitivus, potentialis, dubitativus, concessivus. Студентський гімн «Gaudeamus».

Література [1] стор. 147–156; [2] стор. 159–162; [4] стор. 94–103.

Тематичний план навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
л		п	с. р.	л		п	с. р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Змістовий модуль 1.								

Тема 1. Фонетика.	6	-	2	4	5	-	2	3
Тема 2. Морфологія. Іменник.	10	-	3	7	11	-	2	9
Тема 3. Морфологія. Прикметник.	8	-	2	6	10	-	-	10
Тема 4. Морфологія. Займенники.	4	-	2	2	3	-	-	3
Тема 5. Морфологія. Дієслово.	9	-	2	7	10	-	-	10
Тема 6. Морфологія. Числівники.	4	-	2	2	3	-	-	3
Тема 7. Герундій. Герундів.	4	-	2	2	3	-	-	3
Разом за змістовим модулем 1	45	-	15	30	45	-	4	41
Змістовий модуль 2.								
Тема 8. Лексика	33	-	11	22	25	-	2	23
Тема 9. Основи синтаксису	4	-	2	2	10	-	-	10
Тема 10. Умовний спосіб.	8	-	2	6	10	-	2	8
Разом за змістовим модулем 2	45	-	15	30	45	-	4	41
УСЬОГО ГОДИН	90	-	30	60	90	-	8	82

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин денна ф.	Кількість годин заочна ф.
1	Алфавіт. Читання голосних, приголосних. Діфтонги, диграфи. Буквосполучення. Наголос.	2	2
2	Іменник. Граматичні категорії. Типи відмін. Іменники I відміни.	2	2
3	Дієслово. Граматичні категорії. Типи дієвідмін. Часи системи інфекта. Теперішній час. Наказовий спосіб.	2	-
4	Іменники II відміни. Прикметники I-II відміни. Присвійні займенники. Узгодження з іменниками.	2	-
5	Минулий та майбутній час недоконаного виду. Особливості вживання та утворення.	2	-
6	Іменники III відміни. Типи. Особливості відмінювання. Прикметники III відміни. Підгрупи з одним, двома, трьома закінченнями. Узгодження з іменниками. Ступені порівняння прикметників	2	-
7	Часи системи перфекта дійсного способу. Способи утворення. Особові закінчення. Пасивний стан часів системи перфекта. Способи утворення.	2	-
8	Іменники IV відміни. Іменники V відміни. Особливості відмінювання.	2	-
9	Числівники	2	-
10	Герундій Герундів. Супін	2	-
11	Латинська фразеологія: прислів'я, сталі вирази, крилаті вислови.	2	2
12	Синтаксис простого речення. Способи вираження підмета. Відсутність особового займенника в реченні. Порядок слів у простому поширеному реченні. Синтаксис відмінків.	2	-
13	Умовний спосіб. Значення кон'юнктива. Вживання у незалежних реченнях. Студентський гімн «Gaudeamus» та його переклад різними мовами	2	2
14	МКР	2	-
15	Залік	2	-
РАЗОМ		30	8

Самостійна робота

Розподіл годин самостійної роботи для студентів денної форми навчання:

- підготовка усних відповідей до практичних занять – *1 год/1 заняття*;
- виконання домашніх письмових робіт та перекладу текстів – *2 год/1 заняття*;
- підготовка до контрольних заходів (МКР) – *1 год. на 1 захід*.

Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин денна ф.	Кількість годин заочна ф.
1	Підготовка до практичних занять	15	6
2	Виконання письмових завдань	30	39
3	Опрацювання окремих тем за навчально-тематичним планом	-	15
4	Підготовка до модульної контрольної роботи	1	-
5	Підготовка до заліку	4	4
6	Підготовка та виконання пошуково-аналітичної роботи з етимологічного аналізу лінгвістичних термінів	10	18
РАЗОМ		60	82

Пошуково-аналітична робота студентів спрямована на збагачення лексичного запасу, формування навичок етимологічного аналізу слів української, російської та англійської мови, розвиток вмінь роботи із словником іншомовних слів. Робота полягає в визначенні латинського походження певної кількості значень та дериватів української та англійської мови та лінгвістичних термінів.

6. Методи навчання, засоби діагностики результатів навчання та методи їх демонстрування

Методи навчання у межах дисципліни «Латинська мова» є:

За джерелом знань:

- словесний метод – пояснення теми;
- робота з літературою – опрацювання різних видів джерел;
- наочний метод – ілюстрації (схеми, таблиці) до пояснення тем.
- практичний метод – виконання вправ та іншого роду завдань.

За типом пізнавальної діяльності:

- інформаційно-рецептивний та репродуктивний метод.

За ступенем керування навчальною діяльністю:

- під керівництвом викладача;
- самостійна робота.

За логікою передачі інформації:

- індуктивний метод.

За кількістю, задіяних студентів:

- колективний;
- груповий;
- індивідуальний.

Засобами діагностики результатів навчання та методів їх демонстрування у межах дисципліни «Латинська мова» є: залік, тести, модульні контрольні роботи (МКР), індивідуальне та фронтальне усне опитування, самоконтроль, презентації результатів виконання самостійних завдань.

7. Форми поточного та підсумкового контролю

Досягнення студента оцінюються за 100-бальною системою Університету.

Підсумкова оцінка навчального курсу включає в себе оцінки з поточного контролю і оцінки заключного заліку. У кожного компонента своя частка в загальній системі оцінок. У проміжних оцінках студент може набрати від 60 балів до 100. Під компонентом проміжних оцінок розуміються поточні оцінки протягом семестру та виконання самостійної роботи.

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті шляхом індивідуального аналізу та за результатами виконання письмових завдань. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми та набутих практичних навичок під час усних відповідей та виконання завдань з перекладу та аналізу текстів.

Зарахування кредитів навчального курсу можливо тільки після досягнення результатів, запланованих РПНД, що виражається в одній з позитивних оцінок, передбачених чинним законодавством.

Залік з дисципліни проводиться у формі усної співбесіди та виконання практичного завдання у письмовій формі (переклад та аналіз латинського тексту).

Студент, який отримав протягом семестру не менше 60 балів, за його бажанням, може бути звільненим від заліку. Студент, який набрав менше 60 балів, складає залік у письмовій формі, до якого він допускається, якщо має виконання всіх передбачених елементів модуля необхідну мінімальну суму 50 балів.

Також, якщо студент не набрав мінімальну суму балів для допуску до заліку йому рекомендується набрати цю кількість балів за рахунок виконання додаткового індивідуального завдання.

Форми контролю результатів навчальної діяльності студентів та їх оцінювання

Відповіді на практичному занятті		Критерії оцінювання роботи на практичному занятті
денна ф.	заочна ф.	
2	4	Відповідь правильна, повна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення, використані міжпредметні зв'язки, містить аргументовані висновки.
1	2	Відповідь в цілому правильна, достатньо повна, логічна; допущені несуттєві помилки та неточності у викладенні матеріалу
0,5	1	Відповідь частково правильна, містить неточності, недостатньо обґрунтована.
0	0	Студент не дає відповіді.
		<i>Максимальна кількість балів за цей компонент програми: для денної форми навч. 26 балів (2*13 зан.)/ заочна ф. навч. 12 балів (4*3 зан.)</i>

Письмові завдання на практичному занятті		Критерії оцінювання
денна ф.	заочна ф.	
3	6	Завдання виконано правильно, в повному обсязі, містить повний граматичний аналіз, відсутні помилки.
2,5	5	Завдання виконано в цілому правильно, достатньо повно, допущені несуттєві помилки та неточності.
2	4	Завдання виконано частково правильно, містить помилки, граматичний аналіз нечіткий.
1,5	3	Завдання має суттєві помилки, виконано фрагментарно, граматичний аналіз неповний.
1	2	Завдання містить значну кількість суттєвих помилок, граматичний аналіз відсутній.
0	0	Письмова робота не виконана.
		<i>Максимальна кількість балів за цей компонент програми: для денної форми навч. 39 балів (3*13 занять) / для заочної форми навч. 18 балів (6*3 занять)</i>

Аналіз лінгвістичних термінів	Критерії оцінювання самостійної роботи студентів

денна ф.	заочна ф.	
15	30	Робота виконана у встановлений термін, самостійно, якісно оформлена.
13	26	Робота виконана у встановлений термін, самостійно, але є кілька незначних помилок у зміст.
10	20	Робота виконана у встановлений термін, але є помилки в змісті, оформлена неналежним чином
7	16	Робота виконана у встановлений термін, але є певна кількість помилок в її змісті та неякісне оформлення.
5	10	Робота виконана з порушенням встановленого терміну, є багато помилок, в її змісті, оформлення не відповідає вимогам.
2	5	Робота виконана з порушенням встановленого терміну, не в повному обсязі, містить багато помилок, неякісно оформлення.
0	0	Робота не виконана
		<i>Максимальна кількість балів за цей компонент програми: для денної форми навч. 15 балів / для заочної форми навч. 30 балів</i>

Опрацювання окремих тем	Критерії оцінювання самостійної роботи студентів
3	Тема опрацьована в повному обсязі, в становлений термін. Конспект написаний чітко, вправи виконано повністю, граматичний аналіз повний, помилки відсутні.
2	Тема опрацьована не в повному обсязі, в становлений термін. Конспект написаний частково, вправи виконано повністю з несуттєвими помилками в граматичному аналізі
1	Тема опрацьована не в повному обсязі, не в становлений термін. Конспект написаний частково, вправи виконано фрагментарно зі значною кількістю помилок, граматичний аналіз відсутній.
0	Тема не опрацьована, конспект відсутній, вправи не виконано.
<i>Максимальна оцінка студента за даний компонент програми 30 балів (3 бали*10 тем).</i>	

Залік передбачає усну відповідь та письмовий переклад тексту.

Відповідь на питання	Критерії оцінювання
5	Відповідь правильна повна, логічна, демонструє систематизовані й глибокі знання навчального матеріалу, виявляє глибоке розуміння мовних процесів та явищ, містить вільне оперування відповідного лінгвістичною термінологією.
4	Відповідь в цілому правильна, достатньо повна, логічна, демонструє добре засвоєний навчальний матеріал, який дає змогу розуміти мовні процеси та явища та оперувати відповідною лінгвістичною термінологією.
3	Відповідь частково правильна, містить неточності, демонструє поверхові знання питань, передбачених програмою курсу та фрагментами володіння лінгвістичною термінологією.
2	Відповідь містить значну кількість суттєвих помилок, демонструє обмежену обізнаність щодо питань навчальної дисципліни, не містить лінгвістичних термінів.
1	Відповідь фрагментарна на рівні елементарного розпізнавання окремих питань навчальної дисципліни.
0	Студент не дає відповіді.
<i>Максимальна оцінка студента за даний компонент програми 5 балів.</i>	

Письмовий переклад тексту	Критерії оцінювання
5	Переклад виконаний без змістових помилок з дотриманням мовних норм мови перекладу. Допускається 1-2 незначних орфографічних або граматичних помилок
4	Переклад виконаний з окремими неточностями у виборі лексико-семантичних відповідників. Допускається низка незначних стилістичних помилок та 3 орфографічних або граматичних помилок.

3	Переклад виконаний із незначними неточностями у виборі лексико-семантичних відповідників. Допускається значна кількість стилістичних помилок та 4-5 орфографічні або граматичні помилки.
2	Переклад виконаний погано, фрагментарно, часто дослідно. Текст перекладу потребує стилістичної правки та виправлення граматичних помилок.
1	Переклад виконано приблизно без урахування мовних норм та правильного вибору лексико-семантичних відповідників.
0	Переклад не виконано.
<i>Максимальна оцінка студента за даний компонент програми 5 балів.</i>	

Поточний модульний контроль у формі тестування

Правильних відповідей, %	100	90	80	70	60	50	40	30	20	10
Бал	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1

Форма контролю	Максимальна кількість балів		
	Денна форма	Заочна форма	
Відповіді на практичних заняттях	13×2 бали = 26 балів	3×4 балів = 12 балів	
Виконання письмових робіт	13×3 бали = 39 балів	3×6 балів = 18 балів	
Опрацювання окремих тем за навчально-тематичним планом	-	10×3 балів = 30 балів	
Поточний модульний контроль	1×10 балів = 10 балів	-	
Аналіз лінгвістичних термінів	15 балів	30 балів	
Залік	усна відповідь	5 балів	5 балів
	переклад тексту	5 балів	5 балів
Всього	100	100	

8. Критерії оцінювання результатів навчання

		Денне відділення		Заочне відділення	
		Вид роботи	Кількість балів	Вид роботи	Кількість балів
ЗМ 1	T1	Відповіді на практичному занятті	2	Відповіді на практичному занятті	4
	T2	Відповіді на практичному занятті	2	Відповіді на практичному занятті	4
		Виконання письмового завдання	3	Виконання письмового завдання	6
	T3	Відповіді на практичному занятті	2	Опрацювання теми	3
		Виконання письмового завдання	3		
	T4	Відповіді на практичному занятті	2	Опрацювання теми	3
		Виконання письмового завдання	3		
	T5	Відповіді на практичному занятті	2	Опрацювання теми	3
		Виконання письмового завдання	3		
	T6	Відповіді на практичному занятті	2	Опрацювання теми	
		Виконання письмового завдання	3		
	T7	Відповіді на практичному занятті	2	Опрацювання теми	3
		Виконання письмового завдання	3		
	ЗМ 2	T8	Відповіді на практичному занятті	6	Відповіді на практичному занятті
Виконання письмового завдання			9	Виконання письмового завдання	12
T9		Відповіді на практичному занятті	2	Опрацювання теми	3
		Виконання письмового завдання	3		

	T10	Відповіді на практичному занятті	2	Опрацювання теми	3
		Виконання письмового завдання	3		
ПМК		МКР	10	-	-
		Аналіз лінгвістичних термінів	15	Аналіз лінгвістичних термінів	30
Підсумковий контроль		Залік	10	Залік	10
Сума			100		100

9. Інструменти, обладнання, програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

У процесі вивчення дисципліни використовується система інформаційних ресурсів: дидактичні, програмні, бібліотечні, інтернет-мережа.

Наочні засоби:

1. Мультимедійні презентації у програмі Microsoft Office Power Point.
2. Схематизовані навчальні матеріали з кожної теми заняття.
3. Роздаткові матеріали.

Технічні засоби:

1. Мультимедійний проектор для демонстрації слайдів.
2. Ноутбук чи інший комп'ютерний пристрій з програмним забезпеченням Power Point та Word.

Методичне забезпечення:

1. Шаманова Н.Є. Латинська мова: навч. посібник / Н.Є. Шаманова. – Миколаїв : НУК, 2020. – 126 с.
2. Картки з тестами множинного вибору для проведення модульних контрольних робіт.
3. Картки з текстами для перекладу.
4. Картки з питаннями теоретичного та практичного характеру для виконання додаткових індивідуальних завдань.

10. Рекомендовані джерела інформації

Базова

1. Корж, Н. Г. Латинська мова: підручник для 9-11 класів ліцеїв, гімназій та гуманітарних класів загальноосвітніх шкіл / Н.Г. Корж, С.А. Шведов. - К. : Абрис, 1995. - 288 с. - (Трансформація гуманітарної освіти в Україні). - ISBN 5-86828-039-3 : Б. ц..
2. Оленич Р.М. Латинська мова / Р.М. Оленич. – 2-е вид., виправлене. – Львів : Світ, 2001. – 352 с.
3. Сторчова Т.В. Латинська мова: підручник / Т. В. Сторчова, Ж. Г. Гуменюк. - К. : Видавничий Дім «Слово», 2015. - 512 с. ISBN 978-966-194-228-7
4. Шаманова Н.Є. Латинська мова: навч. посібник / Н.Є. Шаманова. – Миколаїв : НУК, 2020. – 126 с.
5. Шведов С. А. Латинська мова : підручник для студентів гуманітарних факультетів університетів / С. А. Шведов. – 2-ге вид., випр. та доп. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2013. – 388 с. ISBN 978-966-623-965-8
6. Шаманова Н.Є. Латинська мова. Тестові завдання для самоконтролю та самостійної роботи студентів: методичні вказівки/ Н.Є Шаманова. – Миколаїв: НУК, 2023.- 56 с. <http://eir.nuos.edu.ua/handle/123456789/7016>

Допоміжна

1. Корж Н.Г., Луцька Ф.Й. Із скарбниць античної мудрості. – К.: Вища школа, 1989р.
2. Латинські крилаті вислови і прислів'я, Шовковий В.В., 2015.– 128 с.
3. Осипова, Т. О. Методичні рекомендації з граматики латинської мови у таблицях : для студентів факультету іноземних мов педагогічних університетів / Т. О. Осипова ; МОН України, Сумський державний педагогічний університет. – Суми : Сум ДПУ імені А. С. Макаренка, 2018. – 55 с.

4. Словник іншомовних слів / за редакцією О.С. Мельничука, Київ, 1974р.
5. Wheelock's Latin. Frederick M. Wheelock, revised by Richard A. La Fleur. - 7th edition. – New York: Collins Reference, 2011. – 561 p.

Розробник: *старший викладач*

кафедри прикладної лінгвістики

Наталія ШАМАНОВА

Орієнтовані питання до заліку

- Історія розвитку латинської мови.
- Латинська фонетика. Правила читання голосних, приголосних та буквосполучень.
- Слогорозділ. Правила наголосу в латинських словах.
- Загальна характеристика будови латинської мови (частини мови, порядок слів в реченні).
- Загальна граматична характеристика іменника.
- Іменники I відміни.
- Іменники II відміни.
- Іменники III відміни.
- Іменники IV відміни.
- Іменники V відміни.
- Загальна граматична характеристика прикметника.
- Прикметники I - II відміни.
- Прикметники III відміни.
- Утворення “правильних” ступенів порівняння прикметників.
- Особливості утворення ступенів порівняння прикметників.
- Суплетивні ступені порівняння прикметників.
- Утворення похідних прислівників.
- Ступені порівняння прислівників.
- Прийменники (вживання, відмінки) .
- Загальна граматична характеристика дієслова.
- Основи та основні форми дієслова.
- Час *praesens indicativi activi et passivi* (утворення та переклад).
- Час *Imperfectum indicativi activi et passivi* (утворення та переклад).
- Час *futurum I indicativi activi et passivi* (утворення та переклад).
- Час *perfectum indicativi activi et passivi* (утворення та переклад).
- Час *plusquamperfectum indicativi activi et passivi* (утворення та переклад).
- Час *futurum II indicativi activi et passivi* (утворення та переклад).
- Утворення наказового способу дієслова.
- Утворення часів кон’юнктива.
- Значення часів кон’юнктива в незалежних реченнях.
- Займенники. Загальна граматична характеристика.
- Особові, присвійні, зворотний займенники.
- Присвійні займенники.
- Вказівні займенники (відмінювання, вживання та переклад).
- Супін (утворення, форми, переклад).
- Неозначені займенники (утворення, відмінювання та вживання).
- Заперечні займенники (відмінювання та вживання).
- Префіксальний спосіб утворення дієслів.
- Суфіксальний словотвір іменників та прикметників.
- Словотвір (складання основ).
- Кількісні числівники, утворення, вживання та переклад. .
- Порядкові числівники, утворення, вживання та переклад.
- Розділові числівники, утворення, вживання та переклад.
- Герундій (функції, переклад).
- Герундів (функції, переклад).
- Студентський гімн «*Gaudeamus*».
- 100 латинських крилатих висловів.